

Dôvodová správa

Všeobecná časť

Vláda Slovenskej republiky na svojom zasadnutí dňa 14.1.2004 prijala uznesenie č. 26, ktorým schválila Plán legislatívnych úloh vlády SR na rok 2004. Prioritnou legislatívnou úlohou pre Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky je aj predložiť návrh zákona o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov.

Predkladaný návrh zákona tvorí integrálnu súčasť plnenia záväzkov Slovenskej republiky v súvislosti s jej vstupom do Európskej únie, a to v kontexte kapitoly 24 – Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútra. Návrh je vyjadrením implementácie Rámcového rozhodnutia Rady z 13. júna 2002 o európskom zatýkacom rozkaze a vydávacom konaní medzi členskými štátmi do právneho poriadku Slovenskej republiky a tým naplnenia zmyslu jeho vzniku aj v podmienkach spolupráce slovenských justičných orgánov s orgánmi iných členských štátov EÚ.

Spomenuté dôvody vzniku rámcového rozhodnutia ako legislatívneho vyjadrenia záverov Európskej rady v Tampere z 15. a 16. októbra 1999, spočívajú v zrušení formálnych postupov vydávania osôb medzi členskými štátmi v prípade osôb, ktoré unikajú pred spravodlivosťou po tom, ako boli s konečnou platnosťou odsúdené, rovnako ako urýchlenie vydávacích postupov v prípade osôb podozrivých zo spáchania trestného činu. Jedným z principiálnych základov EÚ je budovanie zóny slobody, bezpečnosti a spravodlivosti, aj prostredníctvom zrušenia vydávania osôb medzi členskými štátmi a jeho nahradenia systémom vydávania osôb medzi súdnymi orgánmi. Zároveň zavedenie nového zjednodušeného systému vydávania odsúdených alebo podozrivých osôb pre účely výkonu rozsudku alebo trestného stíhania umožňuje odstrániť zložitost' a prípadné prieťahy pri existujúcich vydávacích postupoch.

Pre Slovenskú republiku má význam tento návrh zákona aj z pohľadu skutočnosti, že tradičné vzťahy spolupráce, ktoré až doteraz existovali medzi členskými štátmi, by mal nahradiť systém voľného pohybu súdnych rozhodnutí v trestných veciach, vrátane predbežných a konečných rozhodnutí. Európsky zatykač zavedený rámcovým rozhodnutím a implementáciou predkladaným návrhom je prvým konkrétnym opatrením v oblasti trestného práva, ktorým sa aplikuje zásada vzájomného uznávania, označovaná Európskou radou ako základný kameň spolupráce v oblasti súdnictva.

Návrh zákona spomenutou implementáciou rámcového rozhodnutia nahrádza tradičné extradičné konanie v zmysle ustanovení Trestného poriadku, upravuje podmienky a rozsah použitia európskeho zatýkacieho rozkazu, spôsob styku, zasielanie písomností (uplatnenie zásady bezprostredného a priameho styku) medzi justičnými orgánmi a špecifické postupy a náležitosti konania v zmysle aplikácie spomenutého rozkazu.

Vláda Slovenskej republiky svojimi uzneseniami č. 780/2002 z 10.7.2002 a č. 983/2003 z 14.10.2003 uložila ministrom zabezpečiť do príslušných návrhov slovenských všeobecne záväzných predpisov transpozíciu konkrétnych určených smerníc a rámcových rozhodnutí orgánov Európskych spoločenstiev a Európskej únie v ich gestorstve, a to v termíne zosúladenom so vstupom a prijatím Slovenskej republiky do Európskej únie dňom 1.5.2004. Dokončenie niektorých úloh v trestnej legislatíve požaduje aj Súhrnná monitorovacia správa EK o pripravenosti SR na členstvo v EÚ. Pripravovaný návrh komplexnej rekodifikácie Trestného zákona a Trestného poriadku nenadobudne účinnosť v uvedenom termíne, a preto je nutné riešiť úlohu aj čiastkovou novelizáciou Trestného zákona a Trestného poriadku. Úprava trestnej zodpovednosti právnických osôb je však vzhľadom na svoj rozsah a zásah do celkovej štruktúry trestných kódexov prenechaná na uvedenú rekodifikáciu.

Navrhované zmeny Trestného zákona a Trestného poriadku smerujú najmä k harmonizácii trestného postihu organizovaného zločinu ako predpokladu medzinárodnej spolupráce v trestnoprávnej oblasti a k prehĺbeniu ochrany obetí trestného činu.

Návrh je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky a rešpektuje aj medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná, alebo ktoré podpísala a pripravuje ich ratifikáciu a pokračuje v ich transpozícii. Ide najmä o Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu a jeho tri dodatkové Protokoly, Rímsky štatút medzinárodného trestného súdu, Ottawský dohovor o zákaze použitia, skladovania, výroby a transferu protipechotných mín a ich zničení, Medzinárodný dohovor o potláčaní financovania terorizmu a Dohovor RE o praní, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii príjmov z trestného činu. Návrh reaguje aj na pripomienky medzinárodných orgánov, ktoré monitorovali ich plnenie Slovenskou republikou.

Návrh zákona rešpektuje aj smernicu Rady 2002/90/ES, ktorá definuje napomáhajúce neoprávnené vstupy tranzitu a bydliska, ako aj Rámcové rozhodnutia prijaté v EÚ v trestnej oblasti – sú bližšie uvedené v Doložke zlučiteľnosti.

Okrem týchto zmien návrh zákona v čl. II a čl. III rieši aj:

- problematiku veľkého množstva nenastúpených nepodmienečných trestov odňatia slobody – takéto konanie sa stáva trestným činom a súčasne sa mení aj § 322 Tr. por., podľa ktorého každý odsúdený na nepodmienečný trest odňatia slobody bude povinný nastúpiť do výkonu trestu s jednou výnimkou (ak je odsúdený v ústavnej zdravotnej starostlivosti, čomu neumožňuje nastúpiť výkon trestu),
- postup vo veciach, v ktorých je veľké množstvo poškodených, čo zabraňuje orgánom činným v trestnom konaní postupovať tak, aby nevznikli neúmerné preťažky vo vzťahu k obvineným osobám.

Prerokovanie návrhu zákona na plenárnom zasadnutí Rady hospodárskej a sociálnej dohody SR podľa zákona o sociálnej tripartite nie je potrebné.

Návrh zákona nezakladá zvýšené nároky na štátny rozpočet, rozpočty vyšších územných celkov a obcí, nároky na pracovné sily a organizačné zabezpečenie. Zvýšené náklady na štátny rozpočet nevzniknú ani v súvislosti s doplnením § 44a do Trestného poriadku – nárok nemajetného poškodeného na zástupcu z radov advokátov, keďže právo na advokáta by mal aj v občianskoprávnom konaní.

Doložka zlučiteľnosti

návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie

1. **Navrhovateľ zákona:** Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky
2. **Názov návrhu zákona:** zákon o európskom zatýkacom rozkaze a o zmene a doplnení niektorých zákonov
3. **Závazky Slovenskej republiky vo vzťahu k Európskym spoločenstvám a Európskej únii:**
 - a) identifikácia predmetu návrhu zákona z pohľadu Európskej dohody o pridružení, Národného programu pre prijatie *acquis communautaire*, Partnerstva pre vstup, Bielej knihy, screeningu, Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii a plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky.
 - návrh zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa čl. 70 Európskej dohody o pridružení uzatvorenej medzi Európskymi spoločenstvami a ich členskými štátmi na strane jednej a Slovenskou republikou na strane druhej (tzv. Asociačná dohoda),

- návrh zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa Národného programu pre prijatie *acquis communautaire* na rok 2004,
- návrh zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa prílohy Prípravy asociovaných krajín strednej a východnej Európy na integráciu do vnútorného trhu Európskej únie (tzv. Biela kniha),
- návrh zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa Partnerstva pre vstup,
- návrh zákona nie je prioritou aproximácie práva podľa screeningu,
- návrh zákona je prioritou aproximácie práva vyplývajúcou z Pravidelnej správy Európskej komisie o pripravenosti Slovenskej republiky na členstvo v Európskej únii,
- návrh zákona je súčasťou Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2004.

b) identifikácia záväzkov vyplývajúcich zo schválených negociačných pozícií v príslušnej kapitole, ktorá je predmetom návrhu zákona.

Slovenská republika prevzala na seba záväzok vyplývajúci zo schválenej negociačnej pozície kapitoly 24 Spolupráca v oblasti spravodlivosti a vnútorných vecí na zosúladenie legislatívy Slovenskej republiky a harmonizácie Trestného zákona a Trestného poriadku v súlade s právom ES a EÚ.

4. Problematika návrhu zákona:

a) nie je upravená v práve Európskych spoločenstiev.

Problematika návrhu zákona je ponechaná na vnútroštátnu právnu úpravu.

b) je upravená v práve Európskej únie:

I. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/584/JHA z 13.júna 2002 o európskom zatykači a postupoch odovzdávania osôb medzi členskými štátmi,

II. Smernica Rady 2002/90/ES z 28. novembra 2002, ktorá definuje napomáhanie neoprávneného vstupu, tranzitu a bydliska,

III. Rámcové rozhodnutie Rady 2001/220/JHA z 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní,

IV. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/465/JHA z 13.júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch.

V. Rámcové rozhodnutie Rady 2001/413/JHA z 28.mája 2001 o boji proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov,

VI. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/475/JHA z 13. júna 2002 o boji proti terorizmu,

VII. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/629/JHA z 19.júla 2002 o boji proti obchodovaniu s ľuďmi,

VIII. Rámcové rozhodnutie Rady 2002/946/JHA z 28.novembra 2002 o posilnení trestného systému na zabránenie napomáhaniu neoprávneného vstupu, tranzitu a bydliska,

Tieto právne akty sú transponované do slovenského právneho poriadku úplne s výnimkou trestnej zodpovednosti právnických osôb – vyžadujú ju rámcové rozhodnutia uvedené v bodoch V až VIII.

5. Stupeň zlučiteľnosti návrhu zákona s právom Európskych spoločenstiev a právom Európskej únie:

a) úplná vo vzťahu k právnym aktom uvedeným v bodoch I-IV,

b) čiastočná vo vzťahu k právnym aktom uvedeným v bodoch V-VIII. Predpokladaný termín dosiahnutia súladu s právom EÚ je 1.1.2005 – nadobudnutím účinnosti rekodifikovaného Trestného zákona a Trestného poriadku.

6. Gestor (spolupracujúce rezorty): Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky

7. Účasť expertov pri príprave návrhu zákona a ich stanovisko k zlučiteľnosti návrhu zákona s právom ES/EÚ: Účasť expertov na príprave návrhu zákona nebola využitá.

Doložka finančných, ekonomických, environmentálnych vplyvov a vplyvov na zamestnanosť

1. Návrh zákona nezakladá nároky na verejné financie.
2. Návrh zákona nebude mať ekonomický dopad na obyvateľov, hospodárenie podnikateľskej sféry a iných právnických osôb.
3. Návrh zákona nebude mať vplyv na životné prostredie.
4. Návrh zákona nebude mať vplyv na zamestnanosť a nevyžiada si zvýšenie počtu zamestnancov.

Osobitná časť

K § 1

K odseku 1

Ustanovenie definuje účel zákona, ktorým je implementácia Rámcového rozhodnutia Rady z 13.6.2002 o európskom zatýkacom rozkaze a vydávacom konaní medzi členskými štátmi do právneho poriadku Slovenskej republiky. Rámcové rozhodnutie bolo prijaté v súlade so závermi Európskej rady v Tampere a bolo priamou reakciou členských štátov Európskej únie na udalosti z 11.9.2001 v USA.

K odseku 2

Upravuje sa všeobecné použitie Trestného poriadku aj na právne vzťahy upravené týmto zákonom, ak nie je uvedené v tomto zákone inak. Tento zákon predstavuje vo vzťahu k Trestnému poriadku normu lex specialis, pretože upravuje špecifický postup orgánov Slovenskej republiky len vo vzťahu k určitej vybranej skupine štátov, pričom tento postup nahradzuje tradičné extradičné konanie upravené v Trestnom poriadku. Taktiež rieši situáciu, ako postupovať v prípade žiadostí o vydanie, ktoré sa podali nadobudnutím účinnosti tohto zákona alebo aj po nadobudnutí jeho účinnosti vo vzťahu k štátom, ktoré neimplementovali rámcové rozhodnutie v stanovenej lehote. Reaguje aj na prípady, ak členský štát urobil vyhlásenie, podľa ktorého v postavení vykonávajúceho štátu bude naďalej uplatňovať režim extradície na skutky spáchané pred dátumom uvedeným vo vyhlásení.

K odseku 3

Uplatnenie rámcového rozhodnutia, ktoré je právnym nástrojom Európskej únie, nemožno automaticky rozšíriť na iné štáty. Európska únia však môže dojednať s takýmito štátmi medzinárodné zmluvy, ktorých účelom je použiť mechanizmus európskeho zatýkacieho rozkazu aj vo vzťahu k týmto štátom. Takéto projekty už v súčasnosti existujú a cieľom tohto ustanovenia je reagovať na takýto budúci vývoj, aby nebolo potrebné zákon opakovane novelizovať pri každom rozšírení uplatnenia rámcového rozhodnutia. A to aj vzhľadom na to, že na rozdiel od princípu právneho styku v trestných veciach upraveného v Trestnom poriadku, pri konaní podľa tohto zákona nemajú medzinárodné zmluvy z oblasti právneho styku s cudzinou automatickú prednosť pred ustanoveniami tohto zákona (§ 3).

K § 2

Účelom definícií je zjednodušiť a sprehladniť text zákona.

K písmenu a): Definícia pojmu „členský štát“ počíta s možnosťou ďalšieho rozširovania jednak členstva Európskej únie, ako aj rozširovania štátov, na ktoré Európska únia v budúcnosti rozšíri mechanizmus európskeho zatýkacieho rozkazu, a teda de facto aj rámcového rozhodnutia.

K písmenu b): Definícia pojmu „tretí štát“, ktorým je každý nezmluvný štát Zmluvy o Európskej únii, ale aj každý ďalší štát, na ktorý Európska únia nerozšírila mechanizmus európskeho zatýkacieho rozkazu a rámcového rozhodnutia, zároveň zahŕňa aj medzinárodný súdny dvor, pretože pri vzťahu medzi záväzkami Slovenskej republiky vyplývajúcimi voči nečlenským štátom EÚ a súdnemu dvoru možno urobiť priamu paralelu.

K písmenu c): Definícia pojmu „európsky zatýkací rozkaz“ preberá definíciu z čl. 1 ods. 1 rámcového rozhodnutia. Európskym zatýkacím rozkazom sa pritom rozumie každé rozhodnutie vydané príslušným justičným orgánom členského štátu, ktorého účelom je zadržanie vyžadanej osoby a jej vydanie tomuto štátu z iného členského štátu na trestné konanie, výkon trestu alebo ochranného opatrenia.

K písmenu d): Pojem „štát pôvodu“ označuje štát, ktorého justičný orgán vydal európsky zatýkací rozkaz, teda štát „pôvodu európskeho zatýkacieho rozkazu“. Rámcové rozhodnutie síce používa doslovne pojem „vydávajúci štát“ (vydávajúci rozkaz), avšak tento pojem by bol v kontexte slovenskej terminológie zavádzajúci, pretože by dochádzalo k zamieňaniu so štátom, z ktorého bola alebo má byť osoba vydaná.

K písmenu e): Obsahuje definíciu pojmu „vykonávajúci štát“, pričom za takýto sa považuje štát, ktorého justičný orgán má rozhodnúť o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

K písmenu f): Obsahuje definíciu pojmu „vykonávajúci justičný orgán“, ktorý je charakterizovaný ako justičný orgán členského štátu s právomocou na rozhodovanie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu podľa svojho právneho poriadku.

K písmenu g): Vzhľadom na to, že rámcové rozhodnutie stanovuje určité práva a povinnosti justičných orgánov členských štátov vo vzťahu k Európskej jednotke pre justičnú spoluprácu, obsahuje toto ustanovenie definíciu tohto orgánu.

K písmenu h): Vzhľadom na to, že rámcové rozhodnutie umožňuje využitie kontaktných bodov Európskej justičnej siete v trestných veciach, bolo potrebné definovať pojem „Európska justičná sieť“, ktorou sa rozumejú kontaktné body zriadené na území všetkých členských štátov.

K písmenu i): Obsahuje definíciu rozhodnutia o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu, ktoré vydá vykonávajúci justičný orgán. Rozhodnutie, že sa európsky zatýkací rozkaz vykoná, subsumuje rozhodnutie o tom, že boli splnené podmienky požadované týmto zákonom a že vyžadovaná osoba sa odovzdá do štátu pôvodu.

K písmenu j): Definuje sa pojem „ostatné písomnosti“. Takýmito písomnosťami sa rozumejú akékoľvek písomnosti potrebné pre rozhodnutie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu alebo súvisiace s jeho vykonaním. Za takéto písomnosti sa považujú akékoľvek ďalšie písomnosti obsahujúce relevantné informácie pre štát pôvodu, či vykonávajúci justičný orgán. Toto ustanovenie ani tento zákon však nestanovuje právo vykonávajúceho justičného orgánu žiadať rozhodnutia justičných orgánov v trestnej veci vyžadanej osoby, s výnimkou originálu európskeho zatýkacieho rozkazu.

K § 3

Ustanovenie rieši vzťah k medzinárodným zmluvám z oblasti extradície, okrem zmlúv už uvedených v § 1 ods. 3. Pre úpravu vzťahu tohto zákona a medzinárodných zmlúv je typické, že sa neuplatňuje princíp subsidiarity vnútroštátnej právnej úpravy vo vzťahu k medzinárodným zmluvám, ako je tomu v Trestnom poriadku. Medzinárodné zmluvy z oblasti právneho styku s cudzinou sa uplatnia len v rozsahu upravenom týmto ustanovením. Od týchto zmlúv však treba odlíšiť iné medzinárodné zmluvy (napríklad

z oblasti ľudských práv a základných slobôd), ktoré majú prednosť pred zákonom podľa ústavy.

Odsek 1

Upravuje špecificky vzťah európskeho zatýkacieho rozkazu a medzinárodných zmlúv, ktoré upravujú otázky extradície. Ide o ustanovenie, ktorým sa implementuje čl. 31 ods. 1 rámcového rozhodnutia. Uvedený článok vylučuje uplatňovanie korešpondujúcich ustanovení niektorých zmlúv v oblasti extradície medzi členskými štátmi. Týmto ustanovením sa teda vylučuje použitie medzinárodných zmlúv upravujúcich otázky extradície v rozsahu, v ktorom upravujú otázky riešené týmto zákonom. Použitie týchto zmlúv, resp. ich ustanovení, je však naďalej možné a nevyhnutné:

- ak upravujú otázky, ktoré rámcové rozhodnutie, resp. tento zákon nerieši,
- uľahčujú vykonávanie rámcového rozhodnutie, resp. tohto zákona
- vo vzťahu k členským štátom pri konaniach o žiadostiach, na ktoré nie je možné uplatniť rámcové rozhodnutie (a teda ani tento zákon), napríklad v dôsledku vyhlásení týchto štátov.

K odseku 2

Rieši otázku uplatnenia dvojstranných zmlúv medzi Slovenskou republikou a Českou republikou, Rakúskom a Poľskom, ktoré boli uzavreté na uľahčenie vykonávania extradičných zmlúv. Ide teda o aplikáciu princípu uľahčenia vykonávania rámcového rozhodnutia (jeho čl. 31 ods. 1). Toto ustanovenie umožní s tromi susednými štátmi naďalej využívať zvýhodnený jazykový režim, na ktorého základe bude možné prijímať a zasielať európsky zatýkací rozkaz (a na vyžiadanie aj ďalšie písomnosti) bez prekladu do jazyka druhej strany.

K § 4

Toto ustanovenie komplexne upravuje rozsah použitia európskeho zatýkacieho rozkazu a to tak pri použití zo strany štátu pôvodu, ako aj vykonávajúceho štátu.

K odseku 1

Text tohto odseku vyjadruje základnú zásadu, na ktorej je postavené vydávanie (odovzdávanie) osôb medzi členskými štátmi na trestné stíhanie alebo výkon trestu odňatia slobody. Je to zásada vzájomného uznávania rozhodnutí justičných orgánov členských štátov. Týmto uznávaním rozhodnutím je európsky zatýkací rozkaz. Dôsledkom jeho uznania je potom jeho realizácia (vykonanie) a následné odovzdanie osoby štátu pôvodu.

K odseku 2

Určujú sa podmienky, za ktorých možno vydať (vystaviť) európsky zatýkací rozkaz. Tieto podmienky sú v zásade totožné s tradičnými podmienkami pre účely extradície a musia byť splnené kumulatívne:

1. skutok, pre ktorý sa zatýkací rozkaz vydáva, je trestným činom podľa právneho poriadku štátu pôvodu;
2. horná hranica trestu odňatia slobody, ktorú možno za takýto trestný čin uložiť, je podľa právneho poriadku tohto štátu najmenej jeden rok.

K odseku 3

Rieši sa možnosť vydať európsky zatýkací rozkaz aj za účelom výkonu už uloženého trestu alebo jeho zvyšku, a to za podmienok, ktoré musia byť splnené súčasne:

1. skutok, pre ktorý sa zatýkací rozkaz vydáva, je podľa štátu pôvodu trestným činom spĺňajúcim podmienky uvedené v odseku 2 tohto ustanovenia;
2. uložený trest alebo jeho zvyšok, ktorý sa má vykonať, je najmenej štyri mesiace. Zároveň je v tomto ustanovení vyjadrená zásada, že viaceré tresty alebo ich nevykonané zvyšky sa spočítavajú.

K odseku 4

Týmto ustanovením sa rozširuje možnosť vydať európsky zatýkací rozkaz aj na výkon ochranného opatrenia uloženého v štáte pôvodu. Súčasne musia byť splnené podmienky uvedené v odsekoch 2 a 3 tohto ustanovenia.

K odseku 5

Upravuje podmienky, za ktorých je možné vykonať európsky zatýkací rozkaz. Podobne ako v prípade vydania zatýkacieho rozkazu, sa vyžaduje kumulatívne splnenie nasledovných podmienok:

1. skutok, pre ktorý bol vydaný, je podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu trestným činom;
2. horná hranica trestu odňatia slobody, ktorý možno uložiť za takýto trestný čin, je podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu najmenej jeden rok;
3. nenastal niektorý z dôvodov pre odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa tohto zákona.

K odseku 6

Vyjadruje možnosť vykonať aj európsky zatýkací rozkaz vydaný za účelom výkonu už uloženého trestu alebo jeho zvyšku za súčasného splnenia týchto podmienok:

1. skutok, pre ktorý bol vydaný európsky zatýkací rozkaz na účely výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, spĺňa podmienky uvedené v odseku 5;
2. uložený trest alebo jeho zvyšok, ktorý sa má vykonať, je najmenej štyri mesiace;
3. nenastal niektorý z dôvodov pre odmietnutie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu podľa tohto zákona.

Aj prípade vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu platí zásada, že viaceré tresty alebo ich zvyšky sa spočítavajú.

K odseku 7

Týmto ustanovením sa rozširuje možnosť vykonať taký európsky zatýkací rozkaz, ktorý bol vydaný na účely výkonu ochranného opatrenia uloženého v štáte pôvodu. Súčasne musia byť splnené podmienky uvedené v odsekoch 5 a 6 tohto ustanovenia.

K odseku 8

Preberá sa filozofia rámcového rozhodnutia, podľa ktorej pri posudzovaní podmienok uvedených v odsekoch 5, 6 a 7, sa neumožňuje vykonávajúcemu justičnému orgánu skúmať podmienky obojstrannej trestnosti skutku, ak sú súčasne splnené nasledovné kritériá:

1. vydanie sa žiada pre skutok, ktorý je trestným činom podľa právneho poriadku štátu pôvodu;
2. horná hranica trestnej sadzby je podľa právneho poriadku tohto štátu najmenej tri roky;
3. justičným orgánom štátu pôvodu bol označený ako trestný čin patriaci do niektorej z kategórií uvedenej v tomto ustanovení.

K odseku 9

Zavádza sa pravidlo, podľa ktorého sa nevyžaduje, aby sa pomenovanie trestného činu zaradeného štátom pôvodu do niektorej z kategórií uvedených v odseku 8 tohto ustanovenia, zhodovalo s pomenovaním trestného činu podľa právneho poriadku vykonávajúceho štátu, aby nedošlo k odmietnutiu vykonania len z formálnych či jazykových dôvodov.

K § 5

K odseku 1

Jednou z výhod a uľahčení v oblasti justičnej spolupráce, ktorú prináša rámcové rozhodnutie, je zásada bezprostredného, priameho styku justičných orgánov navzájom. Uvedená filozofia sa premietla aj do tohto ustanovenia, ktoré upravuje, že sa justičné orgány štátu pôvodu a vykonávajúceho štátu stykajú v zásade vždy priamo. Výnimkou je zasielanie a prijímanie európskeho zatýkacieho rozkazu, prípadne ďalších vyžiadanych

písomností, prostredníctvom ústredných orgánov, ak to vyžaduje právny poriadok štátu pôvodu alebo vykonávajúceho štátu. Vo výnimočných prípadoch nie je vylúčená možnosť požiadať ministerstvo spravodlivosti o vyriešenie problémov súvisiacich so zasielaním európskeho zatýkacieho rozkazu, prípadne s hodnovernosťou zaslaného zatýkacieho rozkazu a ostatných písomností. Ingerencia ministerstva v takomto prípade prichádza do úvahy až po vyčerpaní všetkých predchádzajúcich možností.

K odseku 2

Tento odsek upravuje formu zasielania a prijímania európskeho zatýkacieho rozkazu medzi členskými štátmi. Okrem pošty je možné zasielať európsky zatýkací rozkaz aj inými formami, ktoré sú bezpečné (zabezpečená elektronická sieť, fax), pričom musí existovať možnosť ich písomného vyhotovenia a overenia ich hodnovernosti. Umožňuje sa aj zasielanie a prijímanie európskeho zatýkacieho rozkazu a ostatných písomností prostredníctvom Interpolu.

K § 6

K odseku 1

Účelom tohto ustanovenia je všeobecná úprava rozdelenia úhrady nákladov. Vychádza sa pritom zo zásady, že každý štát znáša tie náklady, ktoré vznikli na jeho území.

K odseku 2

Upravuje sa náhrada nákladov spojených s prevozom

K § 7

K odseku 1

Upravuje sa zabezpečovanie prekladov. Európsky zatýkací rozkaz a ostatné písomnosti sa vykonávajúcemu justičnému orgánu v niektorom z jazykov, ktorý je akceptovateľný podľa právneho poriadku tohto štátu. V rovnakom jazyku sa vedie aj akákoľvek iná komunikácia s týmto orgánom.

K odseku 2

Európsky zatýkací rozkaz a ostatné písomnosti zasielané slovenským orgánom je potrebné zaslať v slovenskom jazyku s výnimkou prípadov podľa § 3 tohto zákona. Aj v prípade ďalšej komunikácie sa vyžaduje slovenský jazyk.

Odsek 3

Vyjadruje vzťah k medzinárodným zmluvám uľahčujúcim vykonávanie rámcového rozhodnutia, ako aj k všeobecnej zásade vzájomnosti uplatňovanej v medzinárodnej spolupráci. Tá sa môže uplatniť napríklad v oblasti prekladov ostatných písomností: slovenské orgány budú zasielať preklady takýchto písomností do jazyka členského štátu len vtedy, ak orgány daného členského štátu budú tiež zasielať takéto písomnosti do Slovenskej republiky, ako vykonávajúceho štátu, s prekladom do slovenského jazyka.

K § 8

K odseku 1

Uvedené ustanovenie upravuje situáciu, za ktorej je možné vystaviť európsky zatýkací rozkaz. Musia byť splnené nasledovné podmienky:

- 1. obvinený alebo odsúdený sa zdržiava v cudzine;*
- 2. je možné predpokladať, že sa zdržiava alebo by sa mohol zdržiavať v inom členskom štáte;*
- 3. takúto osobu je potrebné vyžiadať.*

Oprávneným na vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu je predseda senátu alebo sudca príslušného súdu, t. j. rovnaký predseda senátu alebo sudca súdu, ktorý vydal medzinárodný zatýkací rozkaz podľa Trestného poriadku. V tomto prípade sa na

vystavenie európskeho zatýkacieho rozkazu nevyžaduje ani v prípravnom konaní osobitný návrh prokurátora, keďže podmienky na jeho vystavenie sa zhodujú (s výnimkou bodu 2) s podmienkami na vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu a bude sa vydávať súčasne medzinárodným zatýkacím rozkazom. Táto filozofia súčasného vydania oboch zatýkacích rozkazov súvisí s charakterom požadovaného úkonu: zadržaním osoby v cudzine, ktorá sa vyhýba trestnému stíhaniu alebo výkonu trestu pobytom v cudzine. Nakoľko európsky zatýkací rozkaz nemá účinky mimo priestoru Európskej únie bolo by kontraproduktívne vydávať len európsky zatýkací rozkaz, ak sa osoba môže pohybovať kdekoľvek. Európsky zatýkací rozkaz sa preto chápe ako nadstavba bežného medzinárodného zatýkacieho rozkazu.

K odseku 2

Tento odsek predstavuje výnimku k filozofii vyjadrenej v odseku 1, ak už došlo k zadržaniu osoby v členskom štáte v situácii, že ešte nebol vydaný medzinárodný zatýkací rozkaz podľa Trestného poriadku, a teda ani európsky zatýkací rozkaz podľa odseku 1. V takom prípade sa vydávanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu javí nadbytočným, pretože je istota, že sa bude postupovať len vo vzťahu k danému členskému štátu. Pre vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu aj v tejto situácii platí, že musia byť splnené podmienky na vydanie medzinárodného zatýkacieho rozkazu. V prípravnom konaní sa vyžaduje návrh prokurátora, pretože ide o samostatné vydanie európskeho zatýkacieho rozkazu. Zároveň sa určuje orgán príslušný na jeho vystavenie.

K odseku 3

Upravuje sa spôsob vystavenia európskeho zatýkacieho rozkazu v súlade s prílohou tohto zákona a jeho náležitosti. V prípade, že je potrebné osobu vyžiadať pre niektorý z trestných činov uvedených v osobitnom predpise (kategóriu, do ktorej trestný čin patrí, určí minister vyhláškou), sudca označí v časti e) odsek I prílohy I príslušnú kategóriu trestného činu, pre ktorý sa vydanie žiada. Inak súd označí trestný čin, ktorý spĺňa podmienky uvedené v § 4 odseky 2 až 4, pre ktorý je potrebné osobu vyžiadať v časti e) odsek II prílohy I.

K odseku 4

Upravuje sa povinnosť súdu zaslať európsky zatýkací rozkaz orgánom uvedeným v tomto ustanovení na účely zabezpečenia medzinárodného pátrania, ako aj jeho realizácie.

K odseku 5

Upravuje sa povinnosť súdu zabezpečiť vyhotovenie prekladu európskeho zatýkacieho rozkazu v čase, keď bol zistený pobyt osoby, ktorú treba vyžiadať alebo keď bola táto osoba zadržaná na území iného členského štátu. Preklad musí vyhotoviť tlmočník vymenovaný podľa osobitného predpisu. Pokiaľ ide o jeho preklad, odkazuje sa na ustanovenie § 7, ktoré komplexne rieši otázku prekladov písomností.

K § 9

K odseku 1

Zavádza sa možnosť pre súd, ktorého sudca vydal európsky zatýkací rozkaz, požiadať vykonávajúci justičný orgán o výsluch alebo dočasné odovzdanie vyžiadanej osoby na územie Slovenskej republiky Použitie tohto ustanovenia prichádza do úvahy najmä vtedy, ak je takýto postup potrebný pre ukončenie trestného stíhania na území Slovenskej republiky a nedôjde k okamžitému odovzdaniu osoby do Slovenskej republiky z dôvodu trestného konania na území vykonávajúceho štátu alebo výkonu trestu pre iný trestný čin v tomto štáte.

K odseku 2

Určujú sa náležitosti žiadosti o dočasné odovzdanie osoby.

K odseku 3

Určuje povinnosť sa povinnosť rozhodnúť o väzbe takejto osoby na území Slovenskej republiky počas jej dočasného prevzatia.

K odseku 4

Ustanovuje sa povinnosť súdu dojednať podmienky realizácie dočasného prevzatia s vykonávajúcim justičným orgánom a termín prevzatia aj s príslušným policajným orgánom

K § 10

Upravuje sa zásada špeciality na účely tohto zákona.

K odseku 1

Je vyjadrením zásady špeciality, ktorá bráni trestnému stíhaniu, výkonu trestu alebo ochranného opatrenia na území Slovenskej republiky bez súhlasu vykonávacieho štátu, ak tieto neboli predmetom európskeho zatýkacieho rozkazu, boli spáchané pred vydaním osoby do Slovenskej republiky a spájajú sa s obmedzením osobnej slobody.

K odseku 2

Stanovuje okolnosti, za ktorých sa zásada špeciality neuplatní.

K odseku 3

Upravuje spôsob, podmienky a formu vyhlásenia osoby o tom, že sa vzdáva uplatnenia zásady špeciality. Zároveň je zvýraznením zásady obsiahnutej v rámcovom rozhodnutí, že vyhlásenie o tom, že sa osoba vzdáva uplatnenia zásady špeciality je neodvolateľné. Určuje sa príslušnosť súdu na spísanie zápisnice o vzdaní sa uplatnenia zásady špeciality a jeho povinnosť informovať o obsahu tohto vyhlásenia vykonávajúci justičný orgán. Preklad sa vyžaduje iba vtedy, ak o to požiada vykonávajúci justičný orgán. Preklad sa vyhotovuje do jazyka vykonávajúceho štátu iba vtedy, ak tento štát vyhotovuje za rovnakých podmienok do slovenského jazyka.

K odseku 4

Upravujú sa podmienky na podanie žiadosti o dodatočný súhlas s trestným stíhaním alebo výkonom trestu alebo ochranným opatrením.

K odseku 5

Rozširuje sa chápanie dodatočného súhlasu o ďalšie situácie.

K § 11

K odseku 1

Upravuje sa postup na podanie žiadosti o prevoz.

K odseku 2

Upravujú sa náležitosti žiadosti o prevoz.

K odseku 3

Upravuje sa právomoc ministra spravodlivosti rozhodovať o žiadostiach o prevoze územím SR a náležitosti takejto žiadosti.

K odseku 4

Ustanovenie tohto odseku reaguje na dve situácie leteckého prevozu. Ak sa nepredpokladá medzipristátie v členskom štáte, nie je potrebné žiadať o prevoz. Upravuje sa povinnosť doručiť v stanovenej lehote žiadosť príslušným orgánom členského štátu, ak došlo k neplánovanému pristátiu na jeho území.

K odseku 5

Žiadosť o prevoz sa musí doručiť slovenským orgánom, ak došlo k neplánovanému pristátiu na území SR. V takomto prípade možno osobu zadržať.

K odseku 6

Upravuje sa použitie tohto ustanovenia aj na žiadosti o prevoz územím členského štátu, ak došlo k vydaniu osoby z tretieho štátu.

K § 12

K odseku 1

Toto ustanovenie reaguje na situáciu, v ktorej je pre potreby trestného konania nevyhnutné zaistiť veci, ktoré môžu slúžiť ako dôkaz alebo boli získané z trestného činu.

K odseku 2

Upravuje sa povinnosť odovzdať veci aj v osobitných prípadoch uvedených v tomto ustanovení.

K odseku 3

V tomto prípade sa upravuje právny rámec na ponechanie alebo dočasného odovzdanie vecí za stanovených podmienok.

K odseku 4

Špecificky sa upravuje situácia, v ktorej sa preukáže existencia práv vykonávajúceho členského štátu alebo tretích osôb k veciam, ktoré sú predmetom tohto ustanovenia. Zároveň sa upravuje povinnosť štátu pôvodu bezplatne vrátiť po skončení trestného konania týmto subjektom.

K § 13

Zavádza sa povinnosť súdov informovať ministerstvo o problémoch pri vykonávaní ich európskych zatýkacích rozkazov. Ustanovenie tejto povinnosti vychádza z Rámcového rozhodnutia. Súvisí s povinnosťou členského štátu podľa čl. 17 ods. 7 informovať Radu Európskej únie o opakovanom nedodržaní lehôt justičnými orgánmi niektorého členského štátu.

K § 14

K odseku 1

Upravujú sa prípady, v ktorých nie je možné vykonať európsky zatýkací rozkaz. Zákon v tomto prípade stanovuje obligatórne dôvody, ktoré tvoria prekážku vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu. Pokiaľ by však vykonanie európskeho zatýkacieho rozkazu bolo v rozpore so záväzkami Slovenskej republiky z medzinárodných zmlúv v oblasti ľudských práv, ktorá majú podľa ústavy prednosť pred zákonom, možno rozhodnúť o nevykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu aj z dôvodu palikácie takejto zmluvy. Toto je v súlade aj s bodom 12 premabule rámcového rozhodnutia.

K odseku 2

Toto ustanovenie sa týka špecifických prípadov, keď bola vyžiadaná osoba odsúdená in absentia a prípadov, keď by do úvahy pripadalo uloženie doživotného trestu odňatia slobody alebo ochranného opatrenia. Súd má možnosť podmieniť realizáciu európskeho zatýkacieho rozkazu poskytnutím dostatočných záruk. Relevantné informácie by mal obsahovať európsky zatýkací rozkaz v bode d a h.

K odseku 3

Súd v týchto prípadoch zväži, či považuje záruky poskytnuté štátom pôvodu za dostatočné, pričom v prípade nedostatočných záruk môže rozhodnúť, že sa európsky zatýkací rozkaz nevykoná.

K odseku 4

Rámcové rozhodnutie je dokumentom, ktorý v priestore Európskej únie, prekonáva zásadu, ktorá bránila v minulosti extradícii vlastných občanov. Zákon reaguje v tejto časti úpravou, ktorá umožňuje vydávať na základe európskeho zatýkacieho rozkazu vlastných občanov do iného členského štátu. Rovnako sa postupuje vo vzťahu k osobám, ktoré majú v súlade s medzinárodným právom priznané postavenie občanov.

K § 15

Upravuje zákonné oprávnenie a zároveň povinnosť policajných orgánov zadržať osobu, na ktorú bol vydaný európsky zatýkací rozkaz a ktorej prítomnosť bola zistená v SR, ako aj informačnú povinnosť policajných orgánov vo vzťahu k prokurátorovi príslušnému na vykonanie predbežného vyšetrovania. Tiež sa určuje povinnosť prokurátora podať súdu návrh na vzatie osoby do väzby ak zadržanú osobu v lehote 48 hodín neprepustí.

K § 16

K odseku 1

Určuje sa príslušnosť na začatie konania o európskom zatýkacom rozkaze.

K odseku 2

Zavádza sa povinnosť prokurátora vykonávajúceho predbežné vyšetrovanie informovať justičný orgán štátu pôvodu o zadržaní osoby.

K § 17

Na rozdiel od tradičnej úpravy extradície mechanizmus založený na európskom zatýkacom rozkaze nevyžaduje rozlišovanie medzi predbežnou a vydávacou väzbou.

K odseku 1

Toto ustanovenie má za cieľ upraviť rozhodovanie o väzbe vyžadanej osoby a dôvody, ktorými je sudca pri svojom rozhodovaní viazaný.

K odseku 2

Stanovuje sa príslušnosť krajského súdu, v obvode ktorého bola vyžiadaná osoba zadržaná, na konanie o väzbe.

K odseku 3

Určujú sa prípady, kedy je vzatie do väzby obligatórne.

K odseku 4

Upravujú sa dôvody na prepustenie vyžadanej osoby z väzby. Ak nastanú, predseda senátu krajského súdu musí nariadiť prepustenie vyžadanej osoby. Ide o prípady, ak:

- a) uplynie lehota na zaslanie originálu európskeho zatýkacieho rozkazu vykonávajúcemu justičnému orgánu; návrh prokurátora je možné prepustenie z väzby, ak slovenské orgány nedostanú európsky zatýkací rozkaz v 18-dňovej lehote;
- b) bol zrušený európsky zatýkací rozkaz alebo bol odvolaný vo vzťahu k Slovenskej republike;
- c) bolo rozhodnuté, že európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná;
- d) nedošlo k realizácii vydania v stanovených lehotách (v lehotách podľa § 22 odsek 4 a 5); alebo
- e) inak zanikli dôvody väzby alebo realizácie vydania.

K odseku 5

Vyjadruje sa zásada, že pre potreby vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu sa nevyklučuje opakované vzatie do väzby.

K odseku 6

Zavádza sa možnosť podania opravného prostriedku.

K § 18

K odseku 1

Upravuje sa vykonanie predbežného vyšetrovania a jeho účel.

K odseku 2

Toto ustanovenie rieši situáciu, keď európsky zatýkací rozkaz neobsahuje všetky náležitosti, ktoré sú nevyhnutné pre rozhodnutie o jeho vykonaní a príkladmo sa uvádzajú

prípady, v ktorých prokurátor požiada o zaslanie dodatočných informácií. Zároveň sa stanovuje oprávnenie určiť primeranú lehotu na zaslanie takýchto informácií.

K odseku 3

Upravujú sa základné práva vyžiadanej osoby a povinnosť prokurátora poučiť osobu o rozsahu, v ktorom sa voči nej, v prípade rozhodnutia o tom, že sa európsky zatýkací rozkaz vykoná, použije zásada špeciality.

K odseku 4

O vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu sa nerozhoduje v prípadoch uvedených v tomto ustanovení.

K § 19

K odseku 1 - 3

Upravuje sa niektoré práva vyžiadanej osoby, a to právo na obhajcu v celom konaní o vydanie osoby do členského štátu, právo osoby, ktorej bola obmedzená sloboda na tlmočníka pri úkonoch súvisiacich s rozhodovaním o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a primerané použitie predpisov o výkone väzby na styk s právnym zástupcom, korešpondenciu a návštevy.

K § 20

Toto ustanovenie upravuje zjednodušený postup pri vykonávaní európskeho zatýkacieho rozkazu štátu pôvodu v prípade, ak vyžiadaná osoba vyjadří s takýmto postupom svoj súhlas.

K odseku 1

Zmyslom ustanovenia je upraviť povinnosť prokurátora v rámci predbežného vyšetrovania poučiť vyžiadajú osobu o možnosti zjednodušeného postupu. Zároveň musí túto osobu poučiť aj o nemožnosti odvolania takto poskytnutého súhlasu.

K odseku 2

Upravuje sa povinnosť poučiť osobu o možnosti vzdať sa uplatnenia zásady špeciality.

K odseku 3

Rieši sa postup a podmienky, za ktorých sa zaznamená súhlas osoby s vydaním a rozsahom, v ktorom sa vyžiadaná osoba vzdala uplatnenia zásady špeciality.

K odseku 4

Týmto ustanovením sa upravuje spôsob rozhodovania prokurátora a náležitosti rozhodnutia prokurátora o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu za účelom dodržania lehôt určených v Rámcovom rozhodnutí.

K odseku 5

V prípadoch uvedených v § 14 ods. 1 písmeno a) - c) ide o dôvody odmietnutia, ktoré rámcové rozhodnutie charakterizuje ako vždy mandatórne. Preto v týchto prípadoch sa stráca relevancia súhlasu vyžiadanej osoby a je ich potrebné skúmať bež ohľadu na existenciu alebo neexistenciu takéhoto súhlasu. Tento postup sa použije v prípadoch uvedených v § 14 písm. b) iba za podmienky, že rozsudok vydal členský štát. Upravuje sa aj právomoc prokurátora rozhodnúť o tom, že ak nastane situácia podľa tohto odseku, európsky zatýkací rozkaz sa nevykoná.

K odseku 6

Stanovuje sa okruh subjektov, ktorým sa zasiela uznesenie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu.

K odseku 7

Vzhľadom na účel, ktorý plní konanie prokurátora, ak bol daný súhlas osoby, sa neumožňuje podať opravný prostriedok proti rozhodnutiu prokurátora.

K odseku 8

Upravuje sa postup v prípade, ak prokurátor zistí, že došlo k súbehu európskych zatýkacích rozkazov alebo európskeho zatýkacieho rozkazu so žiadosťou o vydanie.

K § 21

K odseku 1

O vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu rozhoduje súd vždy na návrh prokurátora, ak nastala situácia uvedená v tomto ustanovení. Ak súd zistí, že na svoje rozhodovanie potrebuje dodatkové informácie, môže vrátiť vec prokuratúre na doplnenie návrhu. Zavádza sa povinnosť súdu informovať o svojom rozhodnutí orgán štátu pôvodu.

K odseku 2

Určuje sa príslušnosť krajského súdu na rozhodovanie.

K odseku 3

Určuje sa spôsob rozhodovania súdu o tom, či sa európsky zatýkací rozkaz vykoná. Zároveň sa podobne ako v extradičnom konaní zavádza právo vyžiadanej osoby a jej advokáta vyjadriť sa k európskemu zatýkaciemu rozkazu a požiadať o rozhodovanie súdu na verejnom zasadnutí. Tento postup je výnimkou zo zásady konania na neverejnom zasadnutí.

K odseku 4

Cieľom úpravy tohto ustanovenia je vymedziť prípady, v ktorých súd môže rozhodnúť o tom, že sa európsky zatýkací rozkaz nevykoná. Takéto rozhodnutie je viazané výhradne na prípady, v ktorých nastala jedna z prekážok vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu.

K odseku 5

Zavádza sa povinnosť odôvodniť rozhodnutie súdu a zároveň okruh subjektov, ktorým je rozhodnutie povinný doručiť.

K odseku 6

Určuje sa okruh ďalších subjektov, ktorým súd zašle rovnopis svojho rozhodnutia. Zaslanie týmto subjektom však nemá účinky doručenia rozhodnutia.

K odseku 7

Upravuje sa možnosť podať opravný prostriedok, ktorá je limitovaná niektorou z prekážok európskeho zatýkacieho rozkazu. Zároveň sa upravuje postup odvolacieho súdu.

K § 22

K odseku 1 až 3

Stanovujú sa lehoty na rozhodnutie o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu a podmienky na ich predĺženie.

K odseku 4 a 5

Stanovujú sa lehoty na odovzdanie osoby orgánom štátu pôvodu a podmienky na ich predĺženie.

K odseku 6

Rieši sa situácia, ak minister spravodlivosti rozhodne, že sa vykoná európsky zatýkací rozkaz iného členského štátu alebo žiadosť o vydanie vo vzťahu k tretiemu štátu.

K odseku 7

Určuje sa povinnosť predložiť ministerstvu písomnosti potrebné na zabezpečenie súhlasu 3. štátu s vydaním, ak ho nie je možné vykonať kvôli záväzku vyplývajúcejmu z medzinárodnej zmluvy a plynutie lehôt s tým spojených.

K odseku 8

Upravuje sa spočívanie lehôt vo vybraných situáciách.

K § 23

K odseku 1

Upravuje sa možnosť vypočutia alebo dočasného odovzdania vyžiadanej osoby na žiadosť justičného orgánu štátu pôvodu.

K odseku 2

Toto ustanovenie umožňuje zástupcom justičných orgánov štátu pôvodu účasť na verejnom zasadnutí, ako aj kladenie otázok, ale vždy iba prostredníctvom prokurátora alebo sudcu.

K odseku 3

Upravujú sa podmienky dočasného odovzdania vyžiadanej osoby.

K odseku 24

Ustanovenie vychádza z aplikácie § 10 Trestného poriadku, ktoré priznáva určitým osobám imunity podľa zákona alebo medzinárodného práva. Tu sa upravuje osobitná situácia vo vzťahu k osobám, ktoré požívajú imunity alebo výsady a postupy, ako zabezpečiť rozhodnutie o odňatí týchto imunit a výsad. Rozlišuje sa pritom príslušnosť slovenského orgánu a cudzieho orgánu na odňatie výsad alebo imunit.

K § 25

K odseku 1

Upravuje sa situácia, ak vo vzťahu k tej istej osobe bolo vydaných viacero európskych zatýkacích rozkazov justičnými orgánmi dvoch alebo viacerých členských štátov. V tejto situácii rozhodne o ich vykonaní súd, pričom zväží okolnosti uvedené v tomto ustanovení. Vytvára sa možnosť pre súd najmä v mimoriadne zložitých prípadoch súbehu viacerých zatýkacích rozkazov viac ako dvoch štátov požiadať o vyjadrenie k veci Eurojust.

K odseku 2

Rieši sa taká situácia, ak je potrebné vysporiadať sa s vykonaním viacerých európskych zatýkacích rozkazov, ak sa vyžiadaná osoba vydáva s uplatnením zásady špeciality.

K odseku 3

Zavádza sa povinnosť súdu zaslať rozhodnutia o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu všetkým orgánom štátov pôvodu, ktoré požiadali o vydanie osoby prostredníctvom európskeho zatýkacieho rozkazu.

K odseku 4

Upravuje sa plynutie lehôt.

K § 26

K odseku 1

Upravuje sa zásada, ktorá bráni rozhodnutiu prokurátora o vykonaní európskeho zatýkacieho rozkazu v konaní podľa § 20, ak nastal stret európskeho zatýkacieho rozkazu a žiadosti o vydanie.

K odseku 2

Upravuje sa právomoc ministra rozhodnúť o strete európskeho zatýkacieho rozkazu a žiadosti o vydanie. Takémuto rozhodnutiu musí predchádzať právoplatné rozhodnutie súdu o tom, že sa európsky zatýkací rozkaz vykoná, ako aj právoplatné rozhodnutie súdu podľa osobitného predpisu o tom, že vydanie do iného štátu je prípustné.

K odseku 3

Upravuje sa informačná povinnosť a postup súdu po rozhodnutí podľa odseku 2.

K odseku 4

Stanovujú sa kritériá pre rozhodovanie ministra spravodlivosti o strete európskeho zatýkacieho rozkazu a žiadosti o vydanie.

K § 27

Aj napriek existencii európskeho zatýkacieho rozkazu členského štátu je potrebné, aby sa stanovila prednosť trestného konania alebo výkonu trestu na území Slovenskej republiky pre iné trestné činy ako tie, pre ktoré bol vydaný európsky zatýkací rozkaz. Z tohto dôvodu zákon poskytuje oprávnenie vykonávajúcemu justičnému orgánu rozhodnúť a v prípade, že o strete žiadosti o vydanie a európskeho zatýkacieho rozkazu rozhodoval minister spravodlivosti, aj jemu, o odklade realizácie vykonania európskeho zatýkacieho rozkazu do ukončenia trestného stíhania alebo výkonu trestu v Slovenskej republike. Zároveň stanovuje týmto subjektom povinnosť rozhodnúť o dobe odkladu.

K § 28

Rieši sa vzťah k záväzkom Slovenskej republiky vyplývajúcim z medzinárodných zmlúv, že nevydá do ďalšieho štátu osobu, ktorá jej bola vydaná z tretieho štátu, bez súhlasu tohto štátu.

K § 29

Na účely uľahčenia praktickej realizácie tohto zákona je nevyhnutné upraviť zákonné splnomocnenie pre ministerstvo spravodlivosti upraviť podzákonnou normou otázky, ktoré sú uvedené v tomto ustanovení. Vzhľadom na skutočnosť, že niektoré skutkové podstaty trestných činov nie je možné z hľadiska ich charakteru podčleniť pod kategórie uvedené v rámcovom rozhodnutí, tieto budú v navrhovanej vyhláške začlenené v kategórii „iné podvodné konania“. Zoznam štátnych orgánov členských štátov oprávnených na prijímanie a zasielanie prísomností a zoznam jazykov, v ktorých akceptujú jednotlivé členské štáty zatýkací rozkaz budú doplnené do vyhlášky v závislosti od ich zaslania ministerstvu spravodlivosti – zatiaľ nie sú tieto údaje okrem 2 štátov známe.

K článku II

K bodu 1

Ustanovenie § 15b sa výslovne dopĺňa vzhľadom na formuláciu § 246 – trestný čin obchodovania s ľuďmi. Pri tomto trestnom čine je konanie páchatel'a trestné bez ohľadu na súhlas poškodeného.

K bodom 2 až 7

Návrh odstraňuje výkladové potiaže u pojmu „súd môže uložiť“, ktorý v medzinárodnom styku vyvoláva pochybnosti, či rozhodnutí o prepadnutí veci alebo zhabaní veci nezávisí len na voľnej úvahe súdu. Upravuje preto aj výnimky, kedy sa ustanovenia § 55 a § 73 nepoužijú a súčasne prehľbuje ochranu obetí trestných činov. Možnosť rozhodnúť, že prepadnutá alebo zhabaná vec nemusí pripadnúť Slovenskej republike ale inému subjektu, vyžadujú medzinárodné zmluvy, ktorými je Slovenská republika viazaná – čl. 14 Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu a čl. 15 Dohovoru Rady Európy o praní, vyhľadávaní, zaistení a konfiškácii majetku pochádzajúceho z trestnej činnosti.

Zmeny sledujú odstránenie obtiaži pri jeho výklade v rámci medzinárodnej spolupráce, realizáciu Rámcového rozhodnutia Rady z 15. marca 2001 (2001/220/JHA) o postavení obetí v trestnom konaní, dokončenie realizácie Dohovoru RE č. 141 o praní, vyhľadávaní, zabavovaní a konfiškácii výnosov z trestnej činnosti z 8.11.1990, reagovanie

na pripravený Dohovor OSN proti korupcii a zosúladenie s ustanovením § 410 ods. 3 Trestného poriadku.

K bodu 8

Doterajšie ustanovenie § 89 ods. 27 bolo prijaté pred prijatím Dohovoru OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu a pred definíciou teroristických trestných činov a teroristickej skupiny. Preto sa definícia organizovanej zločineckej skupiny upravuje tak, aby zodpovedala uvedenému Dohovoru a Spoločnému opatreniu Rady EÚ z 21. decembra 1998. Harmonizácia definície prehĺbi možnosť vzájomnej medzinárodnej spolupráce všade, kde sa vyžaduje podmienka obojstrannej kriminality.

Zmenu doterajšieho ustanovenia vyžiadala tiež monitoring vykonaný orgánom BR OSN v októbri 2003 s názorom, že zužujúce podmienky doterajšieho ustanovenia sú prekážkou medzinárodnej spolupráce.

K bodu 9

EÚ svoje pôvodne navrhované pojatie trestného činu terorizmu, z ktorého vychádzalo ustanovenie § 94 ods. 1, dodatočne rozšírilo Rámcovým rozhodnutím rady EÚ z 13.6.2002 o boji proti terorizmu. Návrh nového znenia sa mu preto prispôsobuje.

K bodu 10

Ku kriminalizácii konania uvedeného v návrhu § 170 sa Slovenská republika zaviazala v Rímskom štatúte Medzinárodného trestného súdu a v Dohovore OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Obsah navrhovaného ustanovenia smeruje k efektívnosti a ochrane trestného procesu aj v jeho kontradiktórnej podobe.

K bodu 11

Navrhuje sa ustanoviť za trestný čin nenastúpenie do výkonu trestu odňatia slobody – spolu so zmenou § 322 Tr. por. ide o legislatívne opatrenia na zlepšenie veľkého rozsahu nenastúpených trestov odňatia slobody.

K bodu 12 až 14

Návrh zmeny doterajšieho § 171a je transpozíciou Protokolu proti pašovaniu migrantov po súši, po mori a letecky (dodatkový protokol k citovanému Dohovoru OSN) a rovnakých dokumentov EÚ, realizuje smernicu Rady 2002/90 /ES z 28. novembra 2002 a tiež Rámcové rozhodnutie Rady z 22. novembra 2002 (2002/946/JHA/ s výnimkou zodpovednosti právnických osôb V otázke nedovoleného zamestnania migranta zodpovedá návrh Zmluve o Europolu, ktorá bude pre Slovenskú republiku záväzná po prijatí do EÚ. V zhode s uvedenými dokumentmi návrh chápe migrantov ako obeť, preto nie sú trestní. Trestne zodpovední sú len organizátori a pomocníci, a to len vtedy, ak čin páchajú v úmysle získať materiálnu výhodu. Nie sú teda podľa navrhovaného ustanovenia trestné osoby, ktoré migrantom pomáhajú z rodinných alebo humánnych dôvodov.

Zmena trestnej sadzby § 171b ods. 1 súvisí s návrhom zmeneného § 171a ods. 1.

K bodom 15 až 17

Ustanovenia § 184a a § 185 rozširujú kriminalizáciu nedovoleného ozbrojovania a obchodovania so zbraňami zhodne s Protokolom proti nezákonnej výrobe a obchodovaniu so zbraňami, ich súčasťami a komponentmi (doplnkový protokol k uvedenému Dohovoru OSN) i Ottawského dohovoru o protipechotných mìnach (č. 121/1999 Z.z.).

K bodu 18

Zmena § 246 je doplnením definície obchodovania s ľuďmi. O obchodovanie s ľuďmi podľa odseku 1 ide len vtedy, ak sú k nemu ako prostriedky použité podvodné konanie, lesť, obmedzenie osobnej slobody, násilie alebo jeho hrozba alebo ďalšie formy činností uvedené v úvode odseku 1.

Použitie týchto prostriedkov však nie je podmienkou trestnosti obchodovania s ľuďmi podľa navrhovaného odseku 2, kde je obeťou osoba mladšia ako 18 rokov (čl. 3 písm. c) Protokolu o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne ženami a deťmi).

Do pojmu obchodovania s ľuďmi patrí len účel, teda zámer ich vykorisťovania „iného“ formami tam uvedenými. Samotná realizácia tohto vykorisťovania už je alebo môže byť iným samostatným trestným činom.

Zmena § 246 je aplikáciou Rámcového rozhodnutia Rady o boji proti obchodovaniu s ľuďmi a súčasne Protokolu o prevencii, potláčaní a trestaní obchodovania s ľuďmi, osobitne ženami a deťmi (doplnkový protokol k Dohovoru OSN).

Netýka sa obchodovania len cezhraničného, ale aj vnútri štátu. Na rozdiel od ustanovenia § 15b zákona prípadný súhlas obeti nie je prekážkou trestnej zodpovednosti páchatel'a. Môže však mať význam v iných smeroch ako dôležitá okolnosť činu.

K bodom 19 a 20

Zmenu § 249c a doplnenie nového § 249ca vyžaduje rozvoj nových foriem kriminality a Rámcové rozhodnutie Rady o boji proti podvodom a falšovaniu bezhotovostných platobných prostriedkov (2001/413/JHA)- je aplikované s výnimkou trestnej zodpovednosti právnických osôb. Doteraz používaný pojem „platobná karta“ je zahrnutá v pojme elektronického platobného prostriedku. „Iná platobná karta“ je iný pojem. Ide o platobnú kartu vydávanú oprávnene inými subjektami ako sú banky.

Uvedené pojmy definuje zákon č. 510/2002 Z.z o platobnom styku v znení neskorších predpisov, ktorý je tiež reakciou na právne akty EÚ.

K bodom 21 a 22

Na základe čl. 3a Legislatívnych pravidiel vlády SR sa dopĺňa Trestný zákon príslušným spôsobom.

K článku III

K bodu 1

Toto ustanovenie je reakciou na čoraz viac sa rozmáhajúci organizovaný zločin alebo zločin páchaný v medzinárodnom rozsahu, ktorý si vyžaduje vyššiu koordinovanosť a spoluprácu príslušných orgánov členských štátov pri jeho potieraní a na Rámcové rozhodnutie Rady z 13. júna 2002 o spoločných vyšetrovacích tímoch (2002/465/ JHA), ktoré sa zameralo na riešenie tohto problému. Vymedzuje postavenie zástupcu príslušného orgánu cudzieho štátu ako aj dôvody zriadenia takejto vyšetrovacej skupiny a spôsob jej fungovania.

Potreby poškodených trestnými činmi je potrebné riešiť komplexným a koordinovaným spôsobom, aby sa predišlo čiastkovým a neúplným riešeniam. Preto je potrebné zaangažovať do tohto procesu popri štáte taktiež špecializované organizácie, ktoré budú poskytovať pomoc poškodeným pred, počas a po trestnom konaní. Na túto skutočnosť reaguje taktiež Rámcové rozhodnutie Rady zo dňa 15. marca 2001 o postavení obetí v trestnom konaní (2001/220/JHA). Na základe ustanovenia článku 1 písmeno b) tohto Rámcového rozhodnutia sa do Trestného poriadku zavádza pojem organizácie na pomoc poškodeným. Ide o mimovládne organizácie zriadené na základe osobitných predpisov, ktorých úlohou je bezodplatné poskytovanie pomoci poškodeným, a

to najmä v oblasti psychologickej, morálnej, sociálnej a právnej pomoci tak, aby sa poškodený čo najskôr vrátil k normálnemu spôsobu života.

K bodu 2

Výslovne sa upravuje, že právo na tlmočníka majú okrem obvineného aj ostatné osoby, ktoré majú postavenie strany v trestnom konaní. Toto právo pre poškodeného výslovne vyplýva z Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní.

K bodu 3

Navrhuje sa prevziať definíciu poškodeného doslovne z Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní. V druhej alternatíve sa ponecháva doterajšia zákonná definícia, keďže podľa názoru predkladateľa nie je v rozpore s definíciou uvedenou v predmetnom rámcovom rozhodnutí.

K bodu 4

Ustanovenie § 43 ods. 3 bolo prevzaté z platného § 44 ods. 3, keďže patrí do tohto ustanovenia.

Ustanovenie § 43 ods. 4 reaguje na prijatý zákon o probačných a mediačných úradníkoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov a čl. 10 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní.

Situácia, keď sa páchatel násilného trestného činu vracia za obeťou v úmysle jej znova ublížiť, nie sú svojim počtom nijak zanedbateľné. Na tento problém reaguje aj čl. 4 ods. 3 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí trestnom konaní. Z praxe vyplýva potreba, aby boli poškodení najmä v prípadoch násilných trestných činov vopred informovaní o tom, že páchatel bol prepustený z väzby alebo z výkonu trestu odňatia slobody. Preto toto ustanovenie dáva poškodenému možnosť požiadať o takéto informácie, a to v prípravnom konaní u prokurátora, v konaní pred súdom na súde.

K bodu 5

Nová formulácia § 44 vychádza z aplikačných problémov orgánov činných v trestnom konaní v tých prípadoch, ak je v jednej trestnej veci niekoľko desiatok alebo stoviek poškodených. Jednotlivým výkonom ich práv dochádza k neriešiteľným problémovým situáciám, ak neúmernému predlžovaniu samotného trestného konania, čo má za následok prietahy vo vzťahu k obvineným osobám.

Z týchto dôvodov sa navrhuje nové znenie § 44, podľa ktorých zostane prokurátorovi možnosť ustanoviť takýmto poškodeným spoločného zástupcu (odsek 3 – ak je väčší počet poškodených). Ak bude však počet poškodených veľký, zákon ich vymedzuje počtom vyšším ako 100, môže generálny prokurátor navrhnúť najvyššiemu súdu, aby tento rozhodol o nepripustení poškodených do trestného konania. Pôjde o výnimočné situácie, preto sa uvedené oprávnenie ohľadom podania návrhu a rozhodnutia o takejto veci zveruje generálnemu prokurátorovi a najvyššiemu súdu. Ak pritom najvyšší súd nepripustí poškodených do konania, rozhodnutie sa doručuje generálnemu prokurátorovi, ktorý zabezpečí jeho zverejnenie vhodným spôsobom (napr. prostredníctvom masovokomunikačných prostriedkov) - s tým súvisí aj doplnenie § 137. Pôjde napríklad o situácie, ak je obvinený vlastníkom, spoluvlastníkom alebo konateľom právnickej osoby, ktorá je v konkurze a v súvislosti s činnosťou ktorej bola páchaná trestná činnosť.

Taktiež za splnenia podmienok uvedených v odseku 2 môže súd rozhodnúť o nepripustení poškodených do konania pred súdom.

Je treba uviesť, že nepripustenie poškodeného do trestného konania v týchto prípadoch nebráni tomu, aby sa poškodený so svojim nárokom obrátil na konanie vo veciach občianskoprávných.

K bodu 6

V tomto prípade ide o vykonanie čl. 6 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní. Pritom rovnaké právo má nemajetný účastník aj v občianskoprávnom konaní.

K bodu 7

Navrhovaná zmena súvisí s doplnením § 12 ods. 16.

K bodu 8

Navrhované ustanovenie vychádza z čl. 4 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní. Bližšie špecifikuje povinnosť orgánov činných v trestnom konaní pri poskytovaní poučenia poškodenému, najmä pri ich prvom kontakte (napr. pri podávaní trestného oznámenia). Príslušný orgán činný v trestnom konaní poskytne poškodenému základné informácie o jeho právach, organizáciách, ktoré poskytujú bezodplatnú pomoc poškodeným a taktiež rozsah nimi poskytovaných bezodplatných služieb v písomnej forme.

V druhej alternatíve sa pripúšťa, aby sa poškodený mohol vzdať svojich procesných práv.

K bodu 9

Toto ustanovenie oprávňuje poškodeného, za účelom ochrany svojich záujmov, ktorú z určitých dôvodov nedokáže zabezpečiť sám, poveriť zastupovaním svojej osoby organizáciu na pomoc poškodeným. Nové znenie § 50 odseku 1 taktiež upravuje pozíciu organizácie na pomoc poškodeným v trestnom konaní. To znamená, že tieto organizácie sa budú môcť zúčastniť trestného konania s právami a povinnosťami splnomocnenca.

K bodom 10 a 11

Doplnenie § 70 súvisí s doplnením § 43 ods. 5 a § 103a.

K bodu 12

Ide o vykonanie čl. 1 ods. 10 Rámcového rozhodnutia Rady o spoločných vyšetrovacích tímoch (2002/465/JHA).

K bodu 13

Upravuje sa obdobné ustanovenie ako je upravené v § 43 ohľadom poškodeného.

K bodu 14

Doplnenie § 137 súvisí so zmenou § 44. Zverejnenie vhodným spôsobom bude najmä uverejnené masovokomunikačnými prostriedkami.

K bodom 15 až 19

Navrhované doplnenia § 151 až § 155 súvisia s doplnením § 44a. Ide o vykonanie čl. 6 a 7 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní.

K bodu 20

Možnosť upravená v novom § 158a vyplýva z čl. 11 ods. 2 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní – má umožniť, aby poškodený mohol podať

trestné oznámenie v štáte svojho bydliska, aj keď ide o trestný čin spáchaný v inej členskej krajine EÚ.

K bodu 21

Účelom tohto ustanovenia je ochrániť poškodeného podľa povahy prejednávanej veci pred osobným kontaktom s obžalovaným v budove súdu. Takýto kontakt, najmä v prípade násilných trestných činov, môže negatívne vplývať na výpoveď poškodeného, ktorý radšej zo strachu zaklame, alebo zmení výpoveď. Za týmto účelom by mali byť poškodení, ak je to odôvodnené prejednanou vecou, umiestňovaní do osobitnej čakárne alebo priestorov kde k takémuto kontaktu nedôjde. Toto ustanovenie taktiež nadväzuje na ustanovenia § 101 ods. 3, 4 Trestného poriadku, keďže poškodený vystupuje v trestnom konaní zvyčajne aj ako svedok. Táto úprava Trestného poriadku sa vykonáva na základe čl. 8 Rámcového rozhodnutia Rady o postavení obetí v trestnom konaní.

K bodu 22

Verejnosť na hlavnom pojednávaní podľa doteraz platného ustanovenia § 200 ods. 1 Trestného poriadku môže byť vylúčená, len ak by verejné pojednávanie veci ohrozilo tajomstvo chránené osobitným zákonom, nerušený priebeh konania alebo mravnosť alebo bezpečnosť, alebo iný dôležitý záujem svedkov. Preto v zmysle čl. 8 Rámcového rozhodnutia Rady EÚ o postavení obetí v trestnom konaní sa rozširuje možnosť vylúčiť verejnosť aj z iného dôležitého záujmu poškodených alebo ich blízkych osôb, aby sa zabezpečila ochrana ich súkromia a ďalších ich dôležitých záujmov.

K bodu 23

Technická zmena súvisí s presunutím ustanovenia § 44 ods. 3 do § 43.

K bodu 24

Uvedené doplnenie súvisí s doplnením § 43 a § 103a. Upravuje sa postup orgánov činných v trestnom konaní v súvislosti so žiadosťou poškodeného alebo svedka.

K bodu 25

Novým spôsobom sa upravuje odklad výkonu trestu. Táto zmena súvisí s doplnením § 171 Tr. zák. podľa ktorého sa stáva trestným činom nenastúpenie výkonu nepodmienečného trestu odňatia slobody. Podľa novej formulácie § 322 Tr. por. bude musieť každý odsúdený nastúpiť do výkonu trestu odňatia slobody. Výnimkou bude jedine taký odsúdený, ktorý je v ústavnej zdravotnej starostlivosti, čo mu neumožňuje nastúpiť do výkonu trestu.

Žiadosť takéhoto odsúdeného posúdi nemocnica pre obvinených a odsúdených, či Zbor väzenskej a justičnej stráže môže poskytnúť odsúdenému potrebnú zdravotnú starostlivosť; na základe jej stanoviska súd rozhodne, či umožní odklad výkonu trestu.

K bodu 26

Ide o zásadu aut dedere aut iudicare, ktorej aplikácia je požadovaná Dohovorom o ochrane finančných záujmov Európskych spoločenských (195/11/27), Medzinárodným dohovorom o potláčaní financovania terorizmu a inými medzinárodnými dohovormi.

K bodom 27 a 28

Na základe čl. 3a Legislatívnych pravidiel vlády SR sa dopĺňa Trestný poriadok príslušným spôsobom.

K čl. IV

Termín účinnosti sa navrhuje v najskoršom možnom termíne.